

Anotačný záznam

- a) MVDr. Martin Oravec
- b) Názov práce: Analýza faktorov ovplyvňujúcich cirkuláciu trichinel v sylvatickom cykle v Košickom kraji v rokoch 2010 - 2020
- c) Veterinárny a potravinový ústav Košice, 2022
- d) Atestačná práca je zameraná na analýzu faktorov ovplyvňujúcich cirkuláciu trichinelózy v sylvatickom cykle u voľne žijúcich zvierat na území Košického kraja v rokoch 2010-2020
- e) Počet strán 70 , grafov 7, tabuliek 6, obrázkov 8

Trichinelóza je závažné zoonózne alimentárne parazitárne ochorenie cirkulujúce vo voľnej prírode v populácii voľne žijúcich mäsožravcov, všežravcov, vtákov, plazov ako aj u domácich hospodárskych zvierat, prevažne ošípaných. Ochorenie je rozšírené celosvetovo okrem Antarktídy. Charakteristická vlastnosť ochorenia je jeho prírodná ohniskovosť zahŕňajúca malé územia (lokality s opakujúcimi sa pozitívnymi nálezmi). V epizootológii pôvodcu rozlišujeme synantropický (domový) a sylvatický (prírodný) cyklus prenosu. V domovom cykle zohráva hlavnú úlohu ošípaná, u ktorej dochádza k nakazeniu požratím uhynutých hlodavcov, mäsožravcov a diviakov. V sylvatickom cykle parazit cirkuluje v teriodických ohniskách najmä v diviakoch a mäsožravcoch, ktoré ho dlhodobo udržiavajú vďaka kanibalizmu, požieraniu mršín a prirodzeným lovom.

V rámci prevencie tejto alimentárnej nákazy sa na území Slovenska vykonáva pravidelná diagnostika mäsa domácich ošípaných, ošípaných chovaných vo veľkochovoch, ulovených diviakov a voľne žijúcich mäsožravcov, ako je líška, psík medvedíkovitý a iné. Na diagnostiku prítomnosti parazita sa používa metóda umelého trávenia v súlade s legislatívou EÚ (Nariadenie vlády 2075/2005).

Atestačná práca je zameraná na analýzu prírodných a antropogénnych faktorov, ktoré ovplyvňujú cirkuláciu trichinel v sylvatickom cykle v Košickom kraji. Porovnaním výskytu infekcie trichinelami v hlavných hostiteľských skupinách – populácii diviacej zveri a líšok hrdzavých v období ostatných 10 rokov (2010 – 2020) práca diskutuje vplyvy na fluktuáciu prevalencie a riziko prenosu do domového cyklu a nakazenia sa človeka.

Kľúčové slová: *Trichinella* spp., diagnostika, epizootológia, ekologické faktory

Anotčný záznam

Trichinellosis is a serious zoonotic alimentary parasitic disease circulating in the wildlife in populations of free living carnivores, omnivores, birds, reptiles as well as in domestic livestock, predominantly pigs. The disease is widespread worldwide except in Antarctica. A characteristic feature of the disease is its natural foci nature, involving small areas (localities with recurrent positive findings). In the epidemiology of the causative agent, a distinction is made between synanthropic (domestic) and sylvatic (natural) cycles of transmission. In the domestic cycle, the main role is played by the pig, which becomes infected following ingestion of meat of dead rodents, carnivores and wild boar. In the sylvatic cycle, the parasite circulates in theriodic foci mainly in wild boar and carnivores, which maintain it for long periods through cannibalism, scavenging and natural hunting behaviour.

As part of the prevention of this alimentary disease, regular diagnostic tests are carried out in Slovakia mandatory on meat from domestic pigs, farmed pigs, wild boar and wild carnivores such as foxes, raccoon dogs and others. The artificial digestion method is used to diagnose the presence of the parasite in accordance with EU legislation (Commission Regulation (EU) No. 2075/2005).

The attestation thesis is focused on the analysis of natural and anthropogenic factors influencing the circulation of *Trichinella* in the sylvatic cycle in the Košice region. By comparing the prevalence of *Trichinella* spp. infection in the main reservoir host groups - wild boar and red fox populations over the last 10 years (2010 - 2020), the thesis discusses the influences on the fluctuation of prevalence and the risk of transmission to the domestic cycle and human infection.

Key words: *Trichinella* spp., diagnostics, epidemiology, ecological factors